

ZAPPE LÁSZLÓ

Kínos ügy

■ FRANK WEDEKIND: LULU ■

Kínosan érzi magát a néző a Radnóti Színházban. Ami a *Lulu* előadása esetében akár termékeny, a produkció jótékony hatásának betudható állapot is lehetne. Hiszen Wedekind darabja kínos kérdésekkel szembesít. Ha valaki igazán ráfigyel, talán még olyanokkal is, amelyek nemcsak száz évvel ezelőtt, de ma is kínosak. Ha csak az eggyel ezelőtti századforduló bécsi polgárerkölcsének hipokriziséről lenne szó benne, akkor persze manapság valószínűleg kevés érdekességgel szolgálna. Leleplezné a képmutató, erkölcsöt prédikáló és erkölcstelenül élő férfivilágot, amelynek tagjai a züllés útjára taszítják, elnyomják, kizsákmányolják a szegény kis gyereklányt. Vagy bemutatná a lázadó, az önmagát kereső, a személyiségét tragédiák árán is megvalósító asszonyt. (A színház szórólapja különben valami ilyesféle értelmezést sejtet.) Maga a darab azonban titkokat rejteget, titkokat feszeget, de messze elkerüli, hogy ideologikusan, teoretikusan könnyedén megfogalmazható válaszokat adjon. Wedekind drámája csak rámutat a rejtélyes emberi lélekre. Tulajdonképpen nem tár föl semmit azon túl, hogy itt szörnyű titkok lappanganak. Ettől művészet, és nem tudományos értekezés. És ettől kell(ene) nem elméleti, hanem művészi módon megjeleníteni. Úgy előadni, hogy megragadja, megrázza a nézőt. Ha a megfejthetetlen sors előtti rémülettől érzi kínosan magát, akkor az előadás célt ért.

A Radnótiban azonban nem ez történik. Az előadás nézője egyszerűen nem érti azt, amit lát. Nem tudja, miért éppen azt kell látnia, és miért éppen az adott pillanatban. Horgas Péter díszlete az első két felvonásban nem idézi azt a nagypolgári miliőt, amelyről a szöveg árulkodik, ami természetesen nem önmagában kínos, hanem azért, mert más világba sem visz el. Egyszerűen nem tudjuk, hol vagyunk, hol kellene lennünk. Benedek Mari korrekt ruhái sem mondanak többet a szereplőkről, mint a szöveg. Sőt Lulu Pierrat-kosztümje annál is sokkal kevesebbet. Igaz, ez a viselésen is múlik, meg a légkörön, amelyben viselik. Márpedig amikor Szombathy Gyula szép kerekre kitömve bejön, majd néhány technikás szusszanással illusztrálja egészségi állapotát, akkor a darab bohózati értelmezése sejlik fel. Talán ennek is lehetne játszani a *Lulut*, erős rendezői vízióval, következetes átgondolással talán lehetne belőle akár fergetes horrorfarce is. Ennek azonban sokáig nem látjuk újabb érzékelhető jelét. Folydogál a szöveg, a történet, a címszerepben Hámori Gabriella szélesen mosolygó üres fejű babának mutatkozik, Lengyel Tamás beijedt szolgáléleknak a festő szerepében, Bálint András fanyar cinikusnak főszerkesztőként. Semmi sem utal arra, ami azért a szövegből kitetszik, hogy

Hámori Gabriella (*Lulu*) és Szombathy Gyula (*Dr. Goll*)

ezek a kéjenc urak egyúttal jelentős intellektusok, hogy nemcsak szexuálisan, de szellemileg is ingyencek, hogy nem közönséges idiotái egy oktalanul uralkodó osztálynak, hanem élethabzsolásukban, a nők és a művészetek élvezetében egy Don Juan, egy de Sade cinikus-arisztokratikus lázadása is buzog. Az egészségügyi tanácsos és a főszerkesztő ott folytatja Don Juant, amikor az megfogadja, hogy ezentúl képmutató lesz. Csak neki Molière-nél ez már nem adatik meg. Elragadja a kőszobor.

Deák Krisztina rendezésében viszont csak a bohózati jelleg bukkan föl erőteljesen, noha jelentős késedelemmel. A második felvonásban Csányi Sándor alakít egy nagyot,

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Fennállásának századik évfordulója alkalmából az egri Gárdonyi Géza Színház drámapályázatot hirdet. A pályázat célja, hogy ráirányítsa a figyelmet arra a kulturális környezetre, amely életre hívta a XIX–XX. század fordulóján az egri teátrumot. A pályázat témája lehet minden Eger és Heves megye kultúrtörténetével foglalkozó írásmű, mint Balassi Bálint itteni működése, az egyházi irodalmi élet, a korai színházi kezdemények a városban és a megyében, újságírói hagyományok Eger városában stb.

A pályázatra minden olyan magyar nyelven írt színdarab benyújtható, amely még nem jelent meg nyomtatásban, nem mutatták be színpadon, nem nyert díjat korábbi drámapályázatokon, illetve előadási vagy közlési jogával más intézmény nem rendelkezik. Bármilyen témájú, műfajú és terjedelmű művel pályázni lehet, de egy szerző csak egy munkát nyújthat be. A drámákat két – írógéppel írt vagy számítógéppel nyomtatott – példányban kérjük.

- A pályaművek beadási határideje 2004. augusztus 15.
- Az eredményhirdetés 2004. október 20-ig megtörténik.
- A pályázat jelíges, az író nevét és címét külön, lezárt borítékban kell a pályaműhöz mellékelni.
- A győztes pályaművek megjelennek majd a Gárdonyi Géza Színház színpadán.
- A pályaművek díjazása:

I. díj	600 000 Ft.
II. díj	400 000 Ft.
III. díj	200 000 Ft.

A díjtételek bruttó összegként értendők. A bírálóbizottságnak jogában áll egyes díjakat megosztani vagy nem kiadni. A díjazott művek kizárólagos előadási joga 2006. május 31-ig a Gárdonyi Géza Színházat illeti.

A pályázatot a Gárdonyi Géza Színház Titkárság, 3300 Eger, Hatvani kapu tér 4. címre kell postázni.

Bálint András (Dr. Schön) és Hámori Gabriella

Koncz Zsuzsa felvételei

mindent és mindenki mást elnyomva, fölébe kerekedve az apa és fia közötti féltékenységi drámának, leskelődésnek, gyilkosságnak, bukkan föl, tűnik el, gyalogol föl a falon, függeszkedik a plafonon. Remek színészi munka, de minél jobb, annál rosszabb a darabnak. Az előadásnak csak azért nem árt, mert azon nemigen lehet rontani. Egy-egy színészi kabinetalakításon kívül nemigen van benne érdeklődésre érdemes. Csányin kívül ugyanis kitűnő még Csankó Zoltán akkurátus svájci hivatalnok, aki nősülni készül, Lulutól szeretné megtudni a hideg londoni padláson, hogy miképpen is kell majd feleségével bántania, és éles színészi oroszlánkörmököt mutat Jack szerepében Haumann Máté. Akiknek azonban fontos szerepük volna Lulu sorsában, akiknek a szerepét értelmezni kellene, akiket el kellene helyezni a világban, azok a színészek rendre csődöt mondanak. Kováts Adélnak nem sikerül hitelesen, érdeklődést keltően megjeleníteni a leszbikus Geschwitz grófnő leküzdhetetlen szenvedélyét, Karalyos Gábor érdektelen kisfiút játszik az ifjabb Schön szerepében, Lukáts Andor pedig száraz humorba fojtja Schigolch kísérteties, földöntúli vonásait is.

Az előadás nagy vesztese a nézőkön kívül természetesen a címszereplő, Hámori Gabriella. A minden elképzelhető szempontból megoldatlan, végiggondolatlan produkcióban nincs módja megformálni Lulut. Feltehetőleg különösebb rendezői segítséget sem kapott e tragikus sors és jellem megérezkítéséhez, de valamiért még akkor is kiszolgáltatottként, játékszerként viselkedik, amikor ő okozza mások veszét. Talán ebből is adódik, hogy a harmadik részben, a londoni padláson, nem a végzet teljesedik be, nem egy nagy küzdelem zárul le tragikusan, hanem kínos jelenetek sorakoznak egymás után, miközben nem igazán érthető, miért szeretné a lány minden vendégét egész éjszakára ott marasztalni. Nem tudni, mitől retteg. Nem lebeg sem a végzet, de a vég sem a pusztta, rideg helyiség fölött. Miután a néző a korábbiakban nem élhette bele magát a kényeztető, tester-lelket melengető jómód, komfort légkörébe, tulajdonképpen még a fizikai hideget, a nyomorúságot sem foghatja föl érzéki valóságként.

FRANK WEDEKIND: LULU (Radnóti Színház)

FORDÍTOTTA: Forgách András. DÍSZLET: Horgas Péter. JELMEZ: Benedek Mari. ZENE: Melis László. RENDEZŐ: Deák Krisztina.

SZEREPLŐK: Hámori Gabriella, Bálint András, Karalyos Gábor, Lukáts Andor, Szombathy Gyula, Lengyel Tamás, Kováts Adél, Csányi Sándor, Schneider Zoltán, Csankó Zoltán, Haumann Máté.